

nam istraživača čiji se rezultati rada i uz moderna tehnička pomagala jedva mogu doseći.

Nives Ritig-Beljak

Ballads and Ballad Research. Selected Papers of the International Conference on Nordic and Anglo-American Ballad Research, Edited by **Patricia Conroy**, University of Washington, Seattle 1978, 268 str.

Ovo izdanje obuhvaća 24 referata o baladama i istraživanju balada, održanih u Seattlu (Washington) 1977. g. Tamošnje sveučilište potaklo je ovaj znanstveni skup, koji se, sudeći po objavljenim prilogima, bavio istraživanjem porijekla balada, baladama kao usmenom tradicijom, jezikom balada, motivima i temama balada, sakupljanjem i klasifikacijom balada te poviješću i nasljeđivanjem balada. Ove raznovrsne i vrlo stručno obrađene teme nisu upućene samo poznavateljima nordijske i angloameričke književnosti i folkloru, već je to vrlo sadržajan materijal za sve komparativiste. Nekoliko priloga seže i u krug španjolske usmene književnosti.

Referat D. Colberta *Danska balada o ženi u sjenici* govori o izvornom tipu grupe balada koje je autor zbog karakterističnog početka izdvojio i nazvao baladama o ženi u sjenici. Autor prepoznaje u danskoj usmenoj poeziji četiri motiva koji variraju u toj grupi balada, sličnih francuskim *chanson d'histoire*, pa postavlja pitanje utjecaja te francuske balade na dansku usmenu baladu.

A. Bohnet diskutira o srednjovjekovnoj plesnoj pjesmi *A Ventrade del tens clar* (mogli bismo je nazvati i francusko-engleskom dvorskom pjesmom) i još nekim oblicima koje istraživači obično nazivaju baladama. V. Ólason daje sažet prikaz balada i romanca srednjovjekovnog Islanda. Prvi zapisi tamošnjih balada potječu iz 17. st.

S. F. D. Hughes govori o srodstvu među pojedinim žanrovima islandske usmene poezije (rimur, *mansöngur* i dr.).

D. Ward pokušava u svom referatu *Podrijetlo balade: gradska ili seoska lokacija* sociološkim pristupom osviežiti stari problem vezan uz podrijetlo balada. Polemizira s Vargyasovim stavom o baladi kao kreaciji francuskih seljaka u četrnaestom stoljeću.

U okviru tema o usmenoj tradiciji E. Richmond govori o baladnom sroku i ponovnoj kreaciji balada. H. O. Nygard daje prilog o rekolekcioniranoj zbirci balada gospođe Brown (originalna zbirka je iz 18. st.).

Zanimljiv i nadasve moderan prilog Suzanne Petersen govori o kompjutorskoj analizi mehanizma usmenog prenošenja poezije, na primjerima iz španjolske usmene književnosti.

O. R. Ochrymowicz javlja se prilogom *Usmena kompozicija i umjetnička sloboda u tradicijskoj poeziji Španjolske*.

Njemački istraživač danskih balada O. Holzapfel drži referat *Skandinavski narodni baladni simboli, epske formule i verbalna tradicija*.

W. E. H. Nicolaisen pokušava odgovoriti na pitanje koliko je gradacijsko ponavljanje gradacijsko. Riječ je o usmenoj tehnici tih anglo-američkih »incremental« balada.

D. W. Foster posvećuje svoj referat završnom stavku u ranoj španjolskoj baladi. J. D. Niles u prilogu *Tradicijska balada i njena maska* govori o razvoju balade Tam Lin (Child 39).

Nabrojiti ću i priloge iz odjeljka o motivima i tematici balada. Eleanor Long analizira američku baladu *Mladiću, čini mi se da umireš*.

R. D. Renwick govori o baladi *Smioni ribar*, koja mu pruža mogućnost da upozori na nekoliko simboličkih aspekata britanskog folkloru.

Sandra Ballif otkriva arturijanski ostatak (možda točnije reliktni) u jednoj apalačijskoj besmislenoj (»nonsens«) baladi.

L. Vargyas, poznati mađarski stručnjak za usmene balade, izdvaža dvije reprezentativne zbirke balada: *Danmarks gamle Folkeviser (DGF)* i Childovu *The English and Scottish Popular Ballads (Child)* i promatra ih kao izvorišta pri određivanju baladnog žanra.

Referat S. G. Armistead glasi *Menendez Pidalova zbirka španjolskožidovskih balada i njezina važnost za panevropska istraživanja balada*.

B. Beatie izlaže a ujedno i predlaže funkcionalni sistem klasifikacije balada (referat nosi naziv *Tradicija strukture i struktura tradicije*).

Istraživači španjolske usmene književnosti naći će nov poticaj u referatu Ruth Webber *Prologomena uz studij narativne strukture hispanjske balade*. E. Sonderholm govori o značenju najstarijih rukopisa danskih balada za datiranje baladne vrste.

Prilog K. I. Hildemana govori o odnosu historije i historijskih balada (na primjerima iz skandinavske građe). Referat Anneli Apslund glasi *Metamorfoza finske balade* (to je ustvari sažet i vrlo cjelovit prikaz razvoja finske balade). Na kraju, šarolikostj problema ovog skupa pridonosi i nov komparativni prilog R. L. Wrighta *Skandinavski, nje-mački, irski, engleski i škotski emigrantski napjevi: nekoliko usporedbi*.

Iz referata se vidi da ključni problemi vezani uz studij balada još uvijek dovoljno potiču istraživače na traženje novih rješenja (tako pitanje porijekla i širenja balada, odnos usmenog i pisanog oblika, pitanje stila balada i klasifikacije). Ta kvaliteta u analizi sigurno je i odraz činjenice da balada zauzima reprezentativno mjesto u ranoj fazi folkloristike a i danas okuplja ve-

lik broj specijaliziranih stručnjaka, kojima je istraživanje balada osnovna istraživačka djelatnost.

Nives Ritig-Beljak

Ukrainische Märchen, Herausgegeben von Bohdan Mykytiuk, Die Märchen der Weltliteratur, Eugen Diederichs Verlag, Düsseldorf-Köln 1979, 286 str.

Ovaj je izbor ukrajinskih priča zamišljen kao antologija koja bi stranom čitaocu, u prvom redu nje-mačkom, pružila povijesni i geografski presjek ukrajinskih priča, njihov specifični kolorit, ali i današnju pripovjedačku situaciju. Vrlo velik i bogat kompleks ukrajinskih priča, sa svom svojom višeslojnošću i originalnošću materijala, gotovo se uvijek dovodio u vezu sa susjednim ruskim materijalom i neminovno su se nametale komparacije, najčešće na štetu ukrajinskog. Naime, već je 1834. godine Ismail I. Sreznjevski pisao da ukrajinske priče nisu tako pravilne po svojim formalnim obilježjima kao ruske (formulni počeci i završeci, tročlanost radnje i sl.), već da su mnogo jednostavnije, da im je jezik običan, da su sklonije improvizacijama i bogatoj fantaziji. Te je razlike Savčenko tumačio i različitim kontinuitetom pripovjedačke tradicije u Ukrajinaca i Rusa. Ruskim su pričama naime još u 17. st. definitivan čvrst oblik davali profesionalni pripovjedači, dok su ukrajinske imale drukčiju povijest.

Postojanje folklorne priče kao književne vrste može se u Ukrajini posrednim putem dokazati već iz vremena prvih pisanih spomenika. Autor navodi brojne dokaze o njezinu postojanju već od 10. st., dakle iz doba Kijevskog carstva, pa sve do 20. st. U tih deset stoljeća prostorom Ukrajine prošli su Mongoli, vladali su litavski knezovi; šesnaestim stoljećem dominiraju polonizacija i nastojanje da se ukrajinska crkva pripoji rimskoj crkvi s jedne strane, te prodor Tatara i Turaka s Krima s druge strane.